

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze diplomové práce

**Analýza sociálního a ekonomického rozvoje
Mikroregionu Chebsko**

Jiřina Ronnerová

Analýza sociálního a ekonomického rozvoje Mikroregionu Chebsko

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá problematikou sociálního a ekonomického rozvoje území Mikroregionu Chebsko. Teoretická část poskytuje ucelený pohled na regionální rozvoj v České republice, seznamuje s východisky regionálního rozvoje, koncepcí regionální politiky a dalšími tématy úzce spojenými s regionálním rozvojem. Na úvodní část navazuje kapitola obsahující základní charakteristiku území, situační analýzu mapující stav území za účelem identifikace jeho rozvojového potenciálu. Dále je provedena sekundární analýza dat získaná převážně z databáze Českého statistického úřadu a primárních dat získaných polostandardizovaným rozhovorem s vybranými představiteli měst a obcí. Pro vyhodnocení využití potenciálu zkoumaného území, bylo využito techniky SWOT analýzy, která nastínila z hlediska vnitřního a vnějšího prostředí, silné stránky daného území a jeho možné další využití a naopak slabé stránky představující riziko pro další rozvoj. Následuje zhodnocení činnosti mikroregionu, programových dokumentů a vybraných projektů realizovaných dobrovolným svazkem obcí Mikroregion Chebsko a dalšími uskupeními působícími v regionu. V závěru je zkoumaná problematika shrnuta a je nastíněn návrh dalšího možného rozvoje mikroregionu.

Klíčová slova: mikroregion, regionální politika, sociální a ekonomické prostředí, spolupráce obcí, venkov

Hlavním cílem práce bylo na základě provedené analýzy zhodnotit sociální a ekonomický rozvoj Mikroregionu Chebsko. Práce vychází z definování faktorů působících na rozvoj jednotlivých měst a obcí daného mikroregionu. Zároveň byl posouzen význam meziobecní spolupráce a to nejen z pohledu činnosti Mikroregionu Chebsko a jím zrealizovaných projektů, které určitým způsobem přispěly k rozvoji regionu v oblasti sociálního a ekonomického prostředí a vedly tak ke zkvalitnění života obyvatel, ale i dalších forem meziobecní spolupráce. V závěru práce je nastíněn další možný rozvoj mikroregionu s využitím regionálního potenciálu.

V teoretické části práce jsou prostřednictvím literární rešerše vysvětleny základní pojmy spojené s regionálním rozvojem a to např. regionalizace, regionální politika, region, sociální a ekonomické prostředí, spolupráce obcí apod.

V empirické části práce je provedena situační analýza území, úvodní část obsahuje základní charakteristiku daného území, dále jsou zde definovány faktory sociálního a ekonomického rozvoje v časoprostorových souvislostech. Z množství možných ukazatelů byly vybrány k provedení analýzy tyto: charakteristika obyvatelstva, zaměstnanost a nezaměstnanost, ekonomické prostředí, stav infrastruktury, bytová situace, oblast vzdělávání, sociální péče, cestovní ruch a životní prostředí. Data získaná zejména z databáze Českého statistického úřadu, jsou zpracována pomocí sekundární analýzy. Další využitou výzkumnou technikou je polostandardizovaný rozhovor s vybranými představiteli měst a obcí daného mikroregionu, zaměřenými na problematiku sledovaných ukazatelů a dále problematiku meziobecní spolupráce. Pro vyhodnocení využití regionálního potenciálu bylo využito techniky SWOT analýzy, která nastínila z hlediska vnitřního a vnějšího prostředí silné stránky daného území a jeho možné další využití a naopak slabé stránky představující riziko pro další rozvoj. Na tuto část navazuje kapitola zaměřená na činnost mikroregionu, hlavní aktéry, programové dokumenty a analýza vybraných projektů realizovaných dobrovolným svazkem obcí Mikroregion Chebsko. V závěru práce jsou hodnoceny předešlé části práce, ze kterých vyplývá následující.

Nepostradatelným zdrojem ekonomického a sociálního rozvoje měst a obcí je lidský kapitál. Na základě rozvojových indikátorů bylo zjištěno, že potenciál lidských zdrojů se nachází v činné občanské společnosti a to jak ve spolkové činnosti na daném území, tak i v podnikatelské sféře (cestovní ruch, řemeslníci, zemědělci). Města i obce vyvíjejí aktivní činnost v oblasti zvýšení atraktivity a kvality života v daném území, aby odvrátily další odliv

mladých lidí do větších měst. Investují do oprav kulturních domů a budov, rekultivují dosud nevyužívaná území, kde vznikají prostory pro trávení volného času, budují dětská hřiště, sportoviště a zkvalitňují infrastrukturu. V oblasti bydlení je situace méně uspokojivá, zejména v malých obcích je nedostatek obecních bytů. Obce se zpracovaným územním plánem podporují výstavbu rodinných domů, nová výstavba by mohla být dále podpořena větším počtem stavebních pozemků s vybudovanými inženýrskými sítěmi. V oblasti sociální péče by měl mikroregion, s ohledem na demografický vývoj v regionu, soustředit svoji činnost na společné komunitní plánování, vybudování zázemí pro seniory a poskytované pečovatelské služby, které jsou v současné době k dispozici pouze ve městě Cheb. Na rozvoji lidských zdrojů se podílí systematická péče o zvyšování kvalifikace obyvatel, která je v regionu na velmi nízké úrovni. V regionu se nachází pouze tři střední školy a jedna vysoká škola. Ani jedna ze škol není technického zaměření.

Nepříliš pozitivní je i ekonomický vývoj mikroregionu, který vykazuje velmi nízkou produktivitu práce. Pravděpodobnou příčinou je orientace velké části ekonomických subjektů na obory a výrobky s nižší přidanou hodnotou. Do budoucna zde hrozí možnost přesunutí jejich výroby dále na východ do zemí s nižšími náklady na pracovní sílu, což může představovat hrozbu v podobě zvýšení už tak dosti vysoké míry nezaměstnanosti. Mikroregion by se měl proto do budoucna zaměřit na změnu oborové struktury středoškolské vzdělávací nabídky a její relevantnosti vůči potřebám trhu práce, což je umožněno školským zákonem č. 561/2004 Sb., v platném znění. Mikroregion by se měl dále snažit podpořit navázání užší spolupráce mezi firmami a školami, čímž by mohlo dojít k souladu kvality absolventů škol s potřebami zaměstnavatelů v regionu. Zvýšení kvalifikace a zaměření zejména na technické obory může také přilákat do regionu další zahraniční investory orientované více na výzkumné a vývojové aktivity s vyšší technologickou náročností, čímž by se zvýšila jeho konkurenceschopnost. Podpora místních podnikatelů je ze strany měst a obcí dalším významným hlediskem pro rozvoj ekonomického prostředí regionu, je tedy žádoucí udržet současnou politiku nízkých cen pronájmů výrobních a nebytových prostor a prodej pozemků k výstavbě výrobních hal. Kladně se do ekonomiky regionu promítá rozvinuté lázeňství, kdy především lázeňský cestovní ruch patří k jednomu z nejefektivnějších forem cestovního ruchu a představuje pro region značný zdroj příjmů.

K analýze ekonomického a sociálního rozvoje mikroregionu byly vybrány projekty uskutečněné, jak v působnosti dobrovolného svazku obcí Mikroregionu Chebsko, tak dalšími formami meziobecní spolupráce. Z provedeného šetření bylo zjištěno, že v minulosti se řada aktivit jednotlivých forem uskupení překrývala, nicméně všechny uskutečněné aktivity

přispěly k rozvoji v daném území. V současné době, s ohledem na nové programové období 2014 - 2020 strukturálních fondů, zpracovávají jednotlivá uskupení nové strategické dokumenty, které zohledňují strategické cíle všech uskupení působících na území regionu, což jistě přispěje k větší spolupráci, efektivitě a úspěšnosti projektů a následné realizaci cílů a rozvoj území, bude probíhat koordinovaněji.

Seznam použitých zdrojů:

BLAŽEK, Jir . , *kritika, klasifikace*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2002, 211 p. ISBN 80-246-0384-5.

JEŽEK, Jiří. *Prostorová a regionální ekonomika*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství ZČU, 1998. ISBN 80-708-2483-2.

KNOLL, Vilém a KNOLL, Jaroslav. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. Vyd. 1. Editor Pápol, Tomáš, Pavlas, Miroslav. Hradec Králové: Civitas per populi, 2006, 81, [6] s. Program obnovy venkova (AgAkcent). ISBN 80-903-8131-6.

Řízení obcí II. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008, 186 s. ISBN 978-808-6946-771.

WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008, 475 s. ISBN 978-807-2016-990.

WOKOUN, René. *Přímé zahraniční investice a regionální rozvoj*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2010, 203 s. Odborná kniha s vědeckou redakcí. ISBN 978-80-245-1736-0.

WOKOUN, René, MATES, Pavel.,. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Editor René Wokoun, Pavel Mates. Praha: Linde, 2006, 351 s. ISBN 80-720-1608-3.